Klimatrussel, politisk rammeverk og livsstil

Av cand.real. Harald Pleym

Publisert i Dagbladet 02.01.2008

Fyr på med kull slik at beboere nord for moralsirkelen kan få oppleve varme somre.

Dersom man tror at en fremtidig varm karbondioksidverden vil bli for kostbar for menneskeheten til å kunne aksepteres, så må det handles. Da gjelder det først og fremst om å tilpasse samfunns- og produksjonsliv til større klimaendringer enn menneskeheten hittil har vært vant til. Å sette sin lit til at et politisk rammeverk om utslippsreduksjoner skal frelse verden, tror jeg er fåfengt. Mislykkes verdenssamfunnet i bestrebelsene på å begrense utslippene av klimagasser, og spesielt karbondioksid, så betyr ikke det verdens undergang.

Det kan faktisk tenkes at vi kan trekke fordeler av et globalt varmere klima.

I 1989 påsto den grønne lederen av World Watch Institute, Lecster Brown, at vi hadde 10 år på oss for å redde verden. Kyotoavtalen i desember 1997, som påla i-landene å redusere utslippene av klimagasser med rundt 5 prosent i forhold til 1990-nivået frem til 2008-2012, har ikke bidratt til å redde verden. Utslippene av karbondioksid øker som aldri før. I perioden 1990-2004 økte utslippene av karbondioksid med 67.3 prosent i Afrika, 30.6% i Syd Amerika, 94.2% i Asia, -33.2% i Øst-Europa, 99.0% i Det Fjerne Østen, 90.7% i Tyskland, 77.0% i Midtøsten, 27.7% i Nord Amerika, 17.8% i Oceania, 13.8% i Vest-Europa og 26.1% i Norge.

Nå setter Lecster Brown sin lit til at den nye grønne talsmannen, fredsprisvinner Al Gore, akkompagnert av lederen for FNs klimapanel, Rajendra Pachauri, skal redde verden for nye utslipp via et nytt politisk rammeverk innen år 2015.

La meg først slå fast at jeg aldri, på faglig basis, har vært i tvil om at økningen i konsentrasjonen av karbondioksid på 22.1 prosent i perioden mars 1958 til utgangen av november 2007, skyldes menneskelig virksomhet. Og jeg har heller aldri trukket i tvil de vitenskapelige fakta som FNs klimapanel (IPCC) har lagt på bordet i årenes løp.

Men jeg har liten forståelse for det trussel- og skremmebildet som tegnes av klodens fremtid som en følge av 2-5 graders høyere middeltemperatur i løpet av de neste 100 år.

For øvrig er IPCCs øvre grense på rundt 5 grader bare en bekreftelse på hva den svenske kjemiker og nobelprisvinner Svante Arrenhius kom fram til for over 100 år siden. I 1896 publiserte han resultater fra en enkel klimamodell som indikerte en global temperaturøkning på 5 grader dersom konsentrasjonen av karbondioksid økte fra 250 ppm (parts per million) til 500 ppm (385 ppm i dag).

Klimaendringskonsekvensene er av en helt annen karakter enn det som ville vært tilfelle dersom utslippene av klorfluorkarboner hadde fått fritt spillerom i uttynningen av ozonlaget, som beskytter alt liv på jorda. En av dem som først laget en matematisk modell for ozonlaget, og som tidlig på 1970 -tallet slo alarm når det gjaldt uttynningen av ozonlaget i Antarktis, var nå avdøde Egil Hesstvedt,

som var professor ved Institutt for Geofysikk ved Universitetet i Oslo i min studietid ved instituttet, og som etter hvert førte til forbud mot klorfluorkarboner som drivgass i sprayflasker, som kjølemiddel i kjøleskap, frysebokser etc.

Utslippsreduksjonene har ført til at vi nå er på riktig vei, og at ozonlaget sannsynligvis vil være restituert i løpet av en 20-30 år. Utslippsreduksjoner av samme karakter når det gjelder karbondioksid er utopi uten at kjernekraft supplerer energiforsyningen i verden. Men å si kjernekraft til den grønne menigheten er som å banne i kirka.

Statsminister Jens Stoltenberg har uttalt at Norge har som formål å holde den globale temperaturstigningen under to grader, og at det vil kreve at verden som helhet reduserer utslippene med minst 50 % innen 2050, og at utslippene må gå nedover allerede fra 2015. Det er selvsagt lov for Jens og hans disipler å tro det.

Hvis oppfølgingen av Bali-møtet og beslutninger på det neste klimamøte i København om to år fører til at det blir forbudt å bruke olje og gass til oppvarming og bensin/diesel til bilkjøring, så vil kanskje målet kunne nås. Men hvordan går det da med verdenssamfunnets helse? Å tro at politiske vedtak om nye utslippsreduksjoner via ulike former for teknologi skal frelse verden fra skremselsbildet som tegnes, er som å tro på julenissen.

Og når Al Gore viser til at man både i USA og resten av verden har fått en virkelig folkebevegelse mot klimaendringer, så gjør ikke folkene i denne bevegelsen særlig mye for å forandre livsstilen.

Al Gore hadde ikke flytoget som førstevalg i sitt hode da han kom til Gardermoen, men han ble oppfordret til det. Og det skulle bare mangle om ikke fredsprisen forpliktet Al Gore til å bygge om sin luksusvilla i Nashville til å bli 100 prosent selvforsynt med fornybar energi. Det står ikke på penger der i gården. Det gjør det nemlig for Ola og Kari Verdensmann. Det er flott at Stoltenberg bevilger milliarder til vern av skog. Men dersom man virkelig tror på dommedagsprofetiene om oljens og gassens herjinger med det globale klimaet, så burde noe av oljeformuen (i det minste det gigantiske overskuddet på oljebudsjettet) gå til å legge forholdene til rette for at Ola og Kari Nordmann kan få utstyre sin bolig og sitt framkomstmiddel i mer miljøvennlig retning uten å ruinere familiebudsjettet.

Alle bileiere og såkalte miljøvernere burde merke seg at for hver liter bensin som forbrennes på veiene, følger det med ca. 3 kg karbondioksid ut av eksosrørene.

Og det nytter ikke å vente til naturens varsellamper lyser rødt før man eventuelt tvangsflytter folk i Bangladesh og Maldivene og folk som frivillig, også i dag, slår seg ned like ved havets overflate og i områder som gjentatte ganger blir utsatt for oversvømmelse.

Hvorvidt det blir varmt eller kaldt på kloden er kun et spørsmål om hvilket tidsperspektiv som legges til grunn for klimabetraktningene. For ca. 80 millioner år siden var temperaturen i det arktiske bassenget rundt Alaska og Sibir ca. 14 grader, og polarområdene var uten is. Det fantes heller ingen ørkener på jorda. De mest tørre strøk (mindre enn ørkenstrøkene i dag) var dekket med tropisk savanne og med oaser I elvedalene. For ca. 125.000 år siden var middeltemperaturen på kloden ca. 2.5 grader høyere enn i dag, og omtrent like høy som den forventede middeltemperatur på kloden

rundt 2050. På den tiden fantes det blant annet ingen ørkenområder som i dag ifølge russiske klimaforskere, som har studert tidligere varme perioder inngående.

Noen rask overgang til en klimatisk tilstand der polisene smelter eller at deler av kloden nediser vil verken våre barn, barnebarn eller barnebarns-barn få oppleve. Men velger man å tro på resultatene fra en klimatisk modell som baserer seg på jordbaneteorien, forutsier den at vi i løpet av de neste 5000 årene går en kaldere tid i møte.

I løpet av 20.000 til 30.000 år vil vi være godt over halvveis mot en ny nedising av den nordlige halvkule.

Hovedårsaken er endringer i innstrålingen fra sola på grunn av forandringer i Jordas elliptiske bane rundt sola, forandringer i jordaksens helning og at jordaksen roterer som en snurrebass (presesjonsbevegeelse). I dette tidsperspektivet lever vi i en super mellomistid. Så jeg kunne være fristet til å si, fyr på med kull slik at beboere nord for moralsirkelen kan få oppleve en indian summer.